

Om tecken- och språkträning

HATTEN BLADET

Läromedel från Hatten Förlag AB. Nr 2

Ett nytt nummer av HattenBladet!

Nu sitter jag här och avslutar det ganska digra jobbet med att sätta ihop HattenBladet. Det absolut sista som görs är faktiskt att skriva denna text.

Vad spännande det är! Ett år sedan första numret och nu (när denna text skrivs) är nummer två nästan klart. Det börjar likna tradition, med **ett nytt nummer av HattenBladet färdigt lagom till terminstart** efter sommaren.

Jag och min son Nils har just kommit hem från en fordonsluff. Jag frågade vad han helst ville göra i sommar och när han räknat upp flera olika fordon på mindre än en minut bestämde vi oss. - En fordonsluff fick det bli! Hur många fordon kan man hinna åka på två dagar!?!

Nu är vi tillbaka i lugnet på landet och förutom minnena av resan har vi också kvar ett par riktigt bra album som vi gjort. Med hjälp av dem kan vi träna läsning under sommaren.

Jag har en känsla av att ordbilderna veteranbil, flygplan, natttåg, cykeltaxi och kanalbåt kommer att sitta bra, lagom till skolan börjar igen. Vi har använt oss av ordbilderna i Olle & Mias läspaket för att göra böckerna (läs mer på sidan 17) och kompletterat med några egna ordkort såklart.

Som vanligt är det ur arbetet med våra egna barn som vi hämtar inspiration till det vi gör på Hatten. Katarina, Anna och jag har ju våra egna barn att testa på hemma och Frida har en uppsjö av barn på Kortiset där hon jobbar. En hel del av det vi redan hunnit göra hittar du här i HattenBladet och det vi har på gång lägger vi ut på hemsidan så fort det är klart.

Vi är oerhört glada över det fina samarbete med Iréne Johansson som kommit igång under året.

Utbyggd Grammatik (se sidan 8-9) är början på vårt gemensamma arbete och vi planerar för mera. Karlstadmodellen kommer att finnas med oss på många olika sätt framöver. Inte minst med roliga, underbara och lärorika Babblarna!

Precis innan sommaren fick vi ett toppenbra tips av en av våra medlemmar i Materialklubben!

"Kan ni inte göra ett abonnemang eller liknande med veckans eller månadens tecken?"

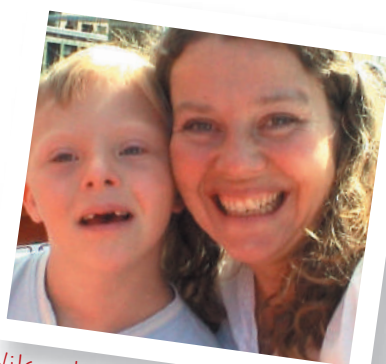
Det tycker vi är en lysande idé och det måste vi självklart göra! Håll utkik på hemsidan - så småningom kommer det.

Har DU tips och idéer - hör gärna av dig till oss!

Jag hoppas att du - liksom jag - kommer att känna dig inspirerad och lustfylld inför det kommande läsåret!

Nu väntar hängmattan och korsordet. Eller... kanske tar jag mig en funderare på hur vi kan jobba vidare med Materialklubbens pysselböcker.

Glada hälsningar
Anneli Tisell
Hatten Förlag AB

Nils och jag på en kanalbåt, den var bäst!

Kan du gissa vad Clownen ritat?

Kan du låta så här?

Kan du boppa?

Alla barn börjar att lära genom att härma andra. Många fortsätter att härmas både länge och väl för att lära sig nya saker och för att förstå hur saker och ting hänger ihop. Att vara en härmapa - det är supersmart!

Klart man vill vara en härmapa!

Nytt för det här numret av HattenBladet är att vi har lagt in flera inspirationssidor som vi hoppas ger idéer och tankar kring hur våra läromedel är tänkta att användas.

Sanna med barn, Clownen och härmaporna inspirerar det TV-tittande barnet till att härma för att lära. Läs mera om Sång&HoppHatten på sidan 5.

Innehåll

Alla våra **Hattar**

TeckenHatten 1 och 2, FickHatten, Sång&HoppHatten. **sidan 4-5**

Materialklubben

tecken- och språkmaterial. **sidan 6-7**

Årets medlemsbonus är Olle & Mia klippdockor med olika känslor. Läs mer på sidan 6 och 17.

Med **Teckendockor**

blir tecknandet en lek. **sidan 5**

Iréne Johanssons **Utbyggd grammatik** språkträning enligt Karlstadmodellen. **sidan 8-9**

Babblarna Världens roligaste specialpedagogik? **sidan 10-13**

Xyron laminering **sidan 14-15**

Ett riktigt språkpaket:

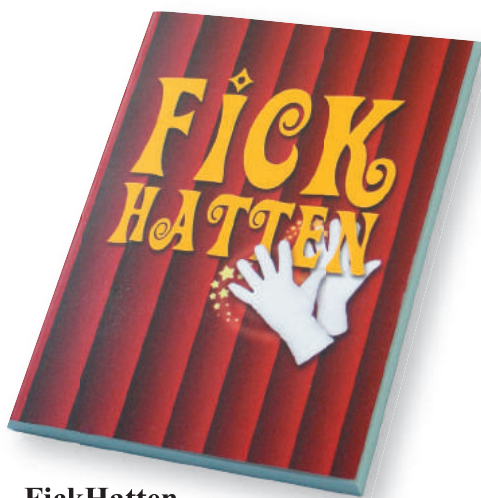
Olle & Mia. **sidan 16-19**

Idagboken Kalender och kontaktbok i ett! **sidan 20-23**

Aktuell produkt- och prislista finns att skriva ut på hemsidan www.hattenforlag.se. Eller faxa till 08-767 69 70 och begär prislista från oss via fax eller post.

Här har vi samlat våra klassiker och absoluta favoriter. Du som letar efter bra material för att komma igång med tecken eller för att få ny inspiration - Titta extra noga här!

OBS! produktblad med mer utförlig information om de olika produkterna hittar du på vår hemsida: www.hattenforlag.se

FickHatten

FickHatten är en liten uppslagsbok med teckenillustrationer som visar drygt 500 av våra mest använda vardagsord. Som namnet säger får boken plats i fickan så att du som vill lära dig teckna snabbt kan slå upp de tecken du behöver. Ca 100 sidor i A6-format.

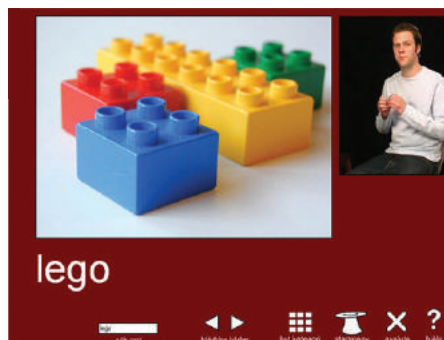

Tecknen visas i bokstavsordning och längst bak finns ett register där du lätt kan hitta det ord du söker. Siffror, alfabetet och tomma sidor för egna tecken finns också med.

TeckenHatten 1.1

Sätt dig framför datorn och ta en lektion eller bläddra i bilderboken och lär dig fler än 1.500 tecken! TeckenHatten lämpar sig både för dig som är nybörjare och för dig som redan kan en del. De drygt 1500 orden/tecknen presenteras med text i stor stil och fina bilder i färg. Tecknen visas i tydliga videosekvenser med tal.

TeckenHatten fungerar lika bra för dig som använder Tecken som AKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) eller för dig som vill lära dig Teckenspråk.

För PC, Windows 95/98/2000/XP.

TeckenHatten översätts för att barn och vuxna med ett annat modersmål än svenska lätt ska komma igång med tecknandet och svenskan. TeckenHatten finns snart på följande språk: Albanska, Arabiska, BKS, Engelska, Nord- och Sydkurdiska, Persiska, Somaliska, Spanska, Turkiska.

TeckenHatten 2.0 - fortsättningskursen

Den naturliga fortsättningen på TeckenHatten 1 är ”Tvåan”, där du istället för enstaka ord nu tränar dig i att teckna hela fraser. Med samma grundfunktioner som i TeckenHatten 1 fortsätter du nu att träna dig i att teckna fraser. Fina foton och illustrationer berättar olika berättelser.

Berättelserna har olika teman: sommar, födelsedag, zoo, lekar, utflykt och så vidare. Fraserna visas med tecken och tal i tydliga videosekvenser. Totalt innehåller programmet cirka 550 fraser.

TeckenHattens främsta syfte är att lära användaren Tecken som AKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation), men programmet är också ett bra redskap för språkträning. TeckenHatten 2 inspirerar till god kommunikation och lust att berätta. Många av bildserierna fungerar som sociala berättelser och går att använda som förberedelse inför saker ni ska göra tillsammans, till exempel gå till biblioteket, åka skridskor, pyssla, baka och städa.

För PC, Windows 95/98/2000/XP.

Produktblad med mer information om varje produkt hittar du på www.hattenforlag.se!

Teckendockor

Lek och inspirera till tecken med hjälp av teckendockor. Spela teater, locka till samtal och låt barnen härma sin egen favoritdocka. De dagar du inte lyckas med språkträningen kanske dockan har en chans?

Med hjälp av teckendockorna från Folkmanis blir teckenträningen en spännande och inspirerande lekstund. Gör dina händer till dockans och låt dockorna bli lärare! Dockorna är cirka 60 centimeter långa och har händer i en storlek som passar de allra flesta. Dockornas mun och tunga är rörliga och därför utmärkta när det gäller träning av munmotoriken. Dockorna håller hög kvalitet och är tvättbara.

Sång&HoppHatten

När man är liten lär man sig viktiga saker genom att titta på andra, härma och repetera. I filmerna HoppHatten och Sånghatten kan man göra just det. Barnet lockas till att aktivt delta i det som händer och tränar tecken, ljud och rörelser.

Sånghatten är en film med teckensånger och kommunikationslek, HoppHatten är en film där rörelse ligger i fokus. I båda filmerna blandas klassiska barnsånger med nyskrivet material. Innehållet är enkelt och i lagom tempo för att passa mindre barn. Filmerna är främst gjorda för barn som behöver extra stöd i sin språkutveckling, men alla barn har glädje av att titta, härma och ha roligt. Medryckande!

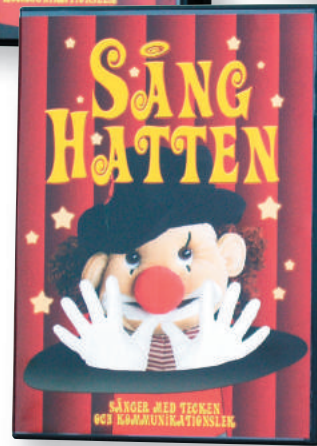
I filmen SångHatten ligger fokus på tecken, ljud och kommunikation. Teckendockan Clownen är programledare och har en egen teckenskola. I "Sjung med Sanna" lär sig barnen klassiska barnsånger med tecken. Barnen framför TV:n härmar barnen som är med i rutan. Sånger varvas med rena ljudlekar och gissningslekar där barnet uppmuntras att göra likadant och fylla i.

I filmen HoppHatten dansar, hoppar, rullar, snurrar och springer Sanna med olika barn och det tittande barnen kommer inte att kunna sitta stilla! Härmajorna sjunger sånger som fastnar i huvudet och som alla snart gnolar titt som tätt.

På musik-cd:n "Sång&HoppHatten" finns musiken från båda filmerna. Klassiska barnvisor blandat med de nyskrivna sångerna. Det svänger härligt!

Bilder ur filmerna Sång- och HoppHatten hittar du på sidan 2-3.

Tips: Läs om Tecken som AKK på www.teckna.se

MaterialKlubben, för dig som är intresserad av tecken- och språkträningmaterial.

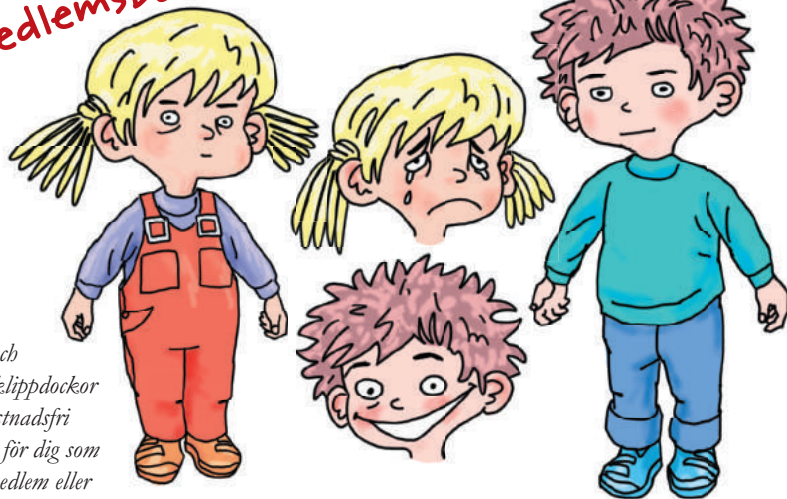
I tecken- och språkträningen behöver man ständigt gå vidare och fylla på med ny inspiration och nya material.

Därför har vi startat MaterialKlubben. För att göra det enkelt för dig att beställa bra träningsmaterial!

Vill du bli medlem i MaterialKlubben? Eller har ditt medlemskap gått ut och det är dags att förnya?

Medlemskapet kostar 150:- per år och ger dig rabatt på MaterialKlubbens hela sortiment samt de flesta av våra övriga produkter. Du får dessutom de fina Olle & Mia-klippdockorna med nio olika ansikten att byta med. Utan extra kostnad. Roliga och användbara i språkutvecklingen - både hemma och i förskola/skola.

Ny medlemsbonus!

Olle och Mia klippdockor är kostnadsfri bonus för dig som blir medlem eller som förnyar ditt medlemskap i MaterialKlubben. De har vardera nio utbytbara ansikten och är mycket bra för att arbeta med olika känslor. Känsloutrycketen är: neutral, trött, rädd, ledsen, sur, arg, busig, glad och förvånad. Läs mer om Olle & Mia på sidan 16-19.

Vad är MaterialKlubben?

Ur egna och andras behov på temat tecken- och språkträning skapar vi användbara och roliga material, spel och läromedel som gör det lätt att fylla på med nytt - ofta. Och bra priser blir det för att du gör en del av jobbet själv.

Vi skickar "platta paket" till dig och du plastar själv in och skär eller klipper till det du beställt. Eventuell ask

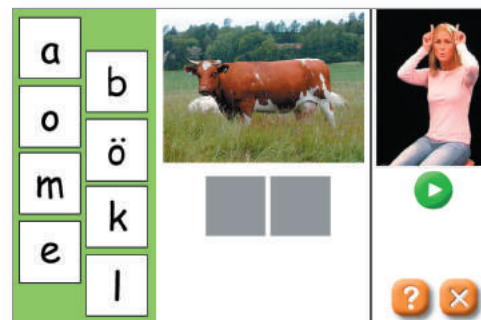
som ingår sätter du också ihop själv. Eftersom du gör denna del av jobbet blir också materialen billigare.

Obs! Det är endast privatpersoner, skolor och förskolor som kan teckna medlemskap i MaterialKlubben. Övriga som är intresserade är naturligtvis hjärtligt välkomna att handla från MaterialKlubben till ordinarie priser.

Många nyheter på gång!

I vår verkstad producerar vi för fullt och sortimentet förnyas ständigt. Allt eftersom materialen blir färdiga att beställa läggs de ut på vår hemsida. I prislistan som du får tillsammans med HattenBladet finns en fullständig förteckning av det aktuella sortimentet. Där hittar du bland annat många nya TeckenMemon med tillhörande lottobrickor. Saknar du en aktuell prislista är den lätt att skriva ut på vår hemsida: www.hattenforlag.se

När HattenBladet trycks är flera nyheter på gång som ännu inte är färdiga att presenteras. Håll utkik på hemsidan! Snart kommer till exempel ett on-line-spel med mycket bra språkträning. Ett nytt paket med TeckenBlad är också snart färdigt. Och för dig som gillar att fixa själv kommer det också att gå att beställa TeckenBladen på en CD - så kan du själv skriva ut dem du vill ha i den takt ni behöver dem. De kommer också att finnas utan bilder - färdiga för er att skriva ut och klistra på era egna bilder. Det kommer också pysselböcker med tecken, först ut blir bokstäver och siffror.

On-line-spel på gång för medlemmar!

Fraskort

Nu finns ett roligt sätt att lära sig teckna hela fraser. Enkla vardagsfraser med många användbara tecken. Ena sidan är med foto och text, andra sidan med teckenillustrationer och text. I varje paket ingår 50 fraser fördelade på 10 stycken A4-ark. Du skär och laminerar själv.

Tecken Memo

Med memo är det roligt att leka och öva tecken för både barn och vuxna. Det är enkelt att ta fram och flera kan spela tillsammans. Ena kortet i paret är med foto och text, andra kortet med teckenillustration. Materialklubbens Memo skickas som A4-ark färdiga att laminera och klippa eller skära till. Teckenfacit och förvaringsask samt spelinstruktioner ingår i alla Memon.

TeckenMemo Mat & Dryck.

Lottobrickor

Beställ lottobrickor som tillbehör med samma ord/bilder. Innehåller samma ord/tecken som TeckenMemo och TeckenKort.

TeckenKort

kallar vi våra dubbelsidiga kort, där ena sidan visar foto/text och andra sidan teckenillustration.

Korten är 60 x 60 mm.

Vid tecken träning kan teckenkorterna användas för att förhöra sig själv eller tillsammans med andra. Eftersom båda sidorna kan användas på korten fungerar dom bra även i kombination med lottoplattorna. A4 ark färdiga att laminera och klippa eller skära till.

Teckenblad

Ett bra sätt att öva tecken. Teckenbladen finns både i formaten A5 och A6 och består av blad med foto, text och teckenillustration på samma sida. Plasta in eller stoppa i plastfickor och gör egna teckenböcker i pärmar.

Du kan samla ord och bilder i olika teman och variera ofta, sätt upp aktuella tecken på väggen. Teckenbladen i format A6 fungerar bra att sätta upp på saker hemma eller i skolan/förskolan.

Inom kort ges TeckenBladen ut på CD så att du själv kan välja vilka blad du vill skriva ut. Med våra bilder eller tomma för att klistra dit dina egna. Ett stort utbud med stor valfrihet!

Kortspel Jippi!

Matcha bild och/eller färg. Steget klurigare än att bara matcha bild mot bild i lotto eller memory alltså. Korten har tecken för att det ska vara lättare att komma ihåg hur de olika färgerna och orden tecknas. Spelet varieras lätt och känns bekant för dig som brukar spela "Uno" eller "Vändåtta". Kortleken innehåller 90 kort. Baksidor med rött stjärnmönster. Ask samt spelinstruktioner medföljer.

Bildberättelser

Dessa berättelser kommer i stor variation med foton och illustrationer. Kompletterar TeckenHatten 2 och är bra att använda på många olika sätt i tecken- och språkträningen.

MaterialKlubbens sortiment utökas ständigt och nyheter kommer ofta. Håll utkik på hemsidan www.hattenforlag.se eller läs prislistan för att se det fullständiga utbudet.

Utbyggd grammatik - ett inspirerande redskap för språkträningen!

dig teoretisk genomgång utan urvalet är gjort just för att passa de praktiska övningarna. Tanken med det gjorda urvalet är att en viss insikt i teorin ska ge förståelse till övningarna och göra det lättare att sätta in dem i ett meningsfullt sammanhang.

Arbetsboken består av olika kapitel med praktiska språkträningsövningar. Till varje kapitel finns ett särskilt arbetsmaterial bestående av bilder som på olika sätt används i språkträningen. Materialet finns samlat på den medföljande cd-skivan vilket gör det lättåtkomligt och mycket enkelt att skriva ut i det antal exemplar man behöver. Till varje material finns ett antal praktiska övningar som presenteras på ett sätt som gör det enkelt att punkt för punkt följa en ordning i språkträningen och som bidrar till att lyfta fram enkelheten i hur strukturerad språkträning praktiskt kan genomföras. Stor kraft har lagts på att göra språkträningen så inspirerande och lekfull som möjligt i denna bok.

Heter det en eller ett lejon? Kan man säga att en fallskärmshoppare faller fortast mot marken? Varför finns det lås på dörrar och hur låter egentligen en bil som kör på en krokig väg? Detta och mycket annat kan ni läsa om och lära er i boken Utbyggd grammatik – Språkträning enligt Karlstadmodellen.

Utbyggd grammatik är ett nytillskott i Iréne Johanssons serie om språkträning enligt Karlstadmodellen. Boken är precis som namnet anger en bok om utbyggd grammatik. Den består av en teoribok och en arbetsbok. Till arbetsboken hör även ett bildmaterial som finns samlat på en medföljande cd-skiva.

Vad innehåller boken?

Den teoretiska delen innehåller en genomgång av olika teorier som passar de praktiska övningarna i arbetsboken och tar upp ämnen som pragmatik, lexikon, grammatik, prosodi, fonologi, pedagogiska principer och pedagogisk struktur. Teoriboken innehåller inte en fullstän-

Materialet i arbetsboken är skapat främst för att stimulera utvecklingen av grammatik, ordförråd och betydelser. I vissa av övningarna smyger sig även andra språkliga aspekter in och materialet kan också användas som förberedande läs- och skrivövningar. Förslagen till övningar är i första hand tänkta för personer som i sitt spontana språkbruk uttrycker sig i enkla satser som omfattar tre-fyra ord.

Vem är boken ämnad för?

Utbyggd grammatik – Språkträning enligt Karlstadmodellen är en bok tillägnad alla dem, barn, unga och vuxna, som av olika anledningar behöver anstränga sig lite extra för att bli goda språkbrukare. Det kan till exempel vara personer som har en språkstörning eller personer som har ett annat modersmål än det svenska.

Hur kan boken användas?

Boken är avsedd att ge just inspiration och att underlätta det praktiska arbetet med språkträning. Förslagen till övningarna är förslag. Det gäller att i språkträningen hela tiden utgå från barnets, den unges eller den vuxnes behov när material och övningar väljs. Det material som medföljer boken kan ändras så att de passar den individ som ska språkträna.

Boken "Utbyggd grammatik – Språkträning enligt Karlstadmodellen" lyfter språkträningen till nya höjder. Välkommen in i en spännande värld!

Det ska vara roligt att språkträna

annars kan nyttan med träningen lätt gå förlorad. I Iréne Johanssons nya bok Utbyggd grammatik har stor möda lagts på att göra språkträning till något spännande och roligt.

Allt för att inspirera till många goda tillfällen där språkträning står i fokus.

Utbyggd grammatik består av tre delar; en teoribok, en arbetsbok och en cd-skiva med arbetsmaterial, där alla tre kompletterar varandra. Teoriboken läses med fördel som bakgrund till de praktiska övningar som finns i arbetsboken och på cd-skivan finns allt material som behövs till övningarna i arbetsboken.

För dig som redan är bekant med Karlstadmodellen kommer boken att kännas fräsch, lättillgänglig, inspirerande och lustfylld med den nya formen som träningen presenteras i. Utbyggd grammatik har en tydlig struktur där varje moment i språkträningen finns beskrivet i små steg.

Så här är boken strukturerad:

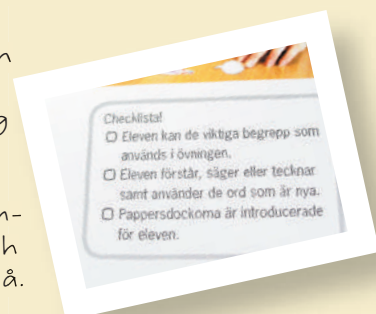
Varje kapitel med praktiska övningar inleds med en genomgång och en beskrivning av det specifika materialet. Här redovisas hur man kan använda materialet. Nyttan med övningarna i varje kapitel sammanfattas i en ruta som kallas "Vad?"

De olika kapitlen innehåller olika bildmaterial. Vid presentationen av varje material finns en ruta som heter "Mål!". I den rutån kan ni se de praktiska övningar som går att utföra och vad man tränar genom dessa.

På cd-skivan ligger alla material samlade i mappar kapitel för kapitel. Jobbar ni till exempel med "Pappersdockor" och vill hämta materialet från skivan så startar ni skivan, öppnar mappen "Pappersdockor" och där ligger allt ni behöver till kapitlet, färdigt att skriva ut.

Vid varje övning finns också en checklista. Denna redovisar syftet med varje praktisk övning och vad man uppnår med det specifika övningsmomentet. Checklistan är bra för att komma ihåg vad man har gjort och vad man behöver träna mer på.

Babblarna - världens roligaste specialpedagogik!

Babblarna är ett härligt gäng färgglada figurer som kommit för att göra språkträning till ett spännande och lekfullt äventyr. Den pedagogiska plattformen är Karlstadmodellen och språkträningen riktar sig till barn i tidig språkutveckling.

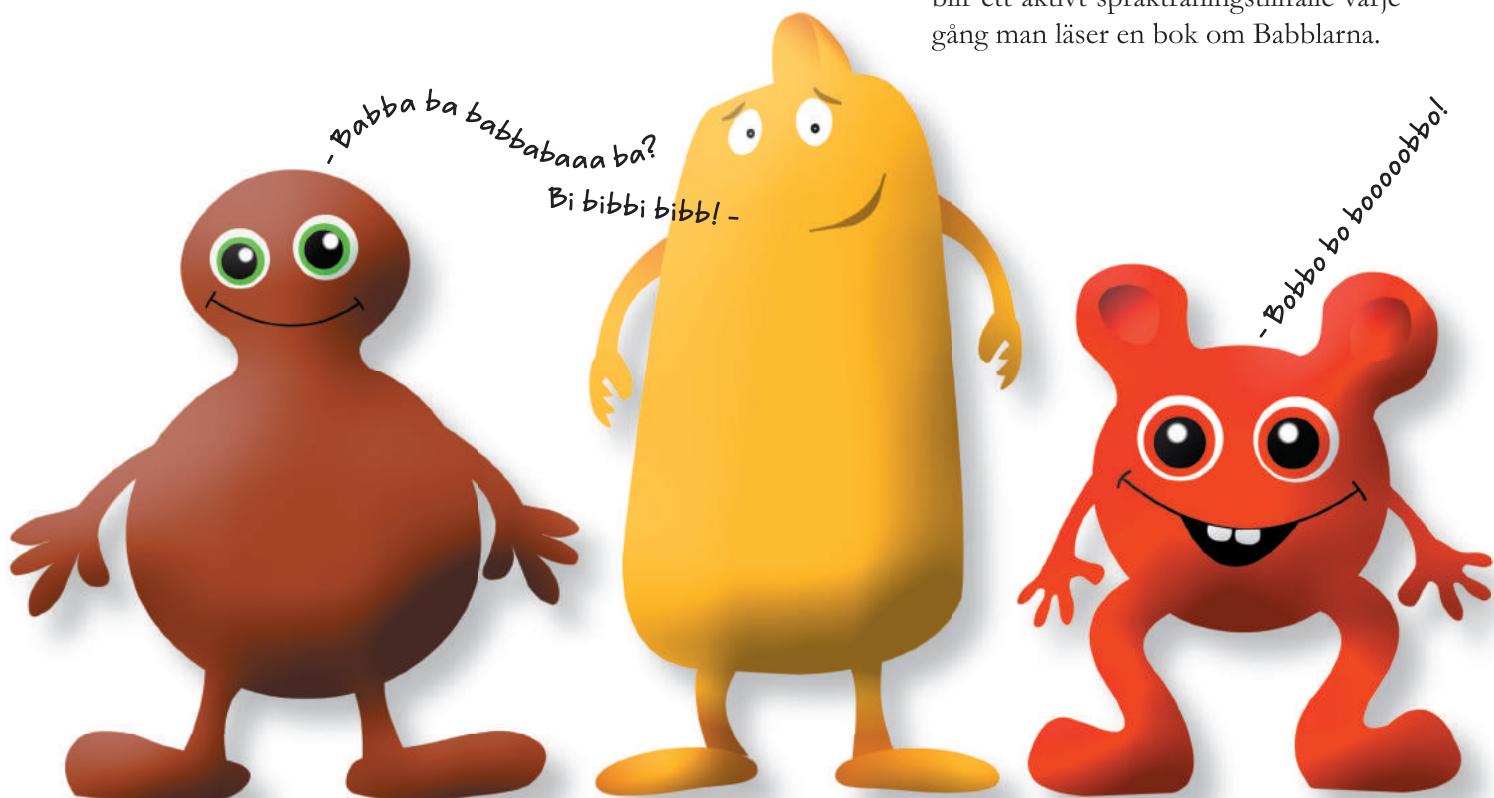

Babblarna är skapade på ett sätt så att alla kommer älska dem och varken barn eller vuxna kommer att tänka på att det är just språkträning det handlar om i leken och äventyren i Babblarnas värld.

Babblarna består hittills av böcker, klippdockor, ett dataspel, plastfigurer och kortspel. De Babblare som vi får lära känna heter Babba, Bibbi, Bobbo, Dadda, Diddi och Doddo. Babblarna har också en bil som heter Tut. Tut är den enda i Babblarnas värld som kan prata på det sätt som vi pratar. Babblarna själva pratar sitt eget språk som helt bygger på ljudet i deras namn. Genom att lyssna på Babblarna när de pratar och genom att härma deras sätt att prata tränas effektivt förmågan att använda betoningar och melodi i språket.

Bokpaketet

Det finns fyra böcker om Babblarna där var och en fokuserar på olika begrepp. Böckerna är stora (20 x 20 cm) och lätta att bläddra i. Bilderna i böckerna är färgglada och texten är skriven på ett sätt som gör att den som läser och den som lyssnar har ett nära samspel. Det är också en av grundtankarna med böckerna. De här böckerna kan inte barnet bara sitta tyst och lyssna på - utan det blir ett aktivt språkträningstillfälle varje gång man läser en bok om Babblarna.

ret på frågan om vad de olika Babblarna gör ger ett mycket bra träningstillfälle vad gäller uttal.

Boken i **Bobbos väska** fokuserar särskilt på frågan Vems? Bobbo har samlat alla sina kompisars saker i en väska. Sak för sak plockas ur väskan och det gäller för oss att tillsammans med Bobbo lista ut vems sakerna är.

I **Var är Babbas saker?** har Babba tappat bort alla sina saker och vi får tillsammans hjälpa till att hitta dem. Boken fokuserar särskilt på frågan Var? och i svaret som ges kommer även träning av prepositioner in som en extra liten språkträningsbonus.

Babblarnas böcker är inte något man bara läser, utan något man GÖR!

I boken **Dadda hälsar på** får vi följa med Dadda när han åker och hälsar på de andra Babblarna i deras hus. Boken fokuserar särskilt på begreppet Vem? Här ges även ett utmärkt tillfälle att träna minnet då barnet får gissa vem som döljer sig bakom de olika dörrarna som Dadda, naturligtvis med barnets hjälp, knackar, ringer och bankar på.

Boken i **Babblarnas hus** bjuder på ett spännande äventyr där det sker olika saker inne i husets alla skrymslen och vrår. Genom att bland annat kika i nyckelhåll, titta i skåp och bakom gardiner får vi se vad Babblarna gör i sitt hus. Boken fokuserar särskilt på frågan Vad? och sva-

- Da daddaaaaa daa...

- Di di di diddi di di didd!

- Dooo...

kul!

Klipdockor och plastfigurer sätter igång egen lek och fantasi!

En lässtund med Babblarnas böcker blir ett roligt och aktivt språkträningstillfälle där det för den vuxne gäller att locka, lyssna och vänta på barnets respons.

Mmmm brr
pprrrr biiii
bibbi bi bi!

Dataspel

Babblarna - första spelet innehåller tre enkla spel som både språktränar och ger användaren chans att spela SJÄLV!

Spelen är roliga och tränar bland annat förmågan att höra skillnad på de olika Babblarnas namn, olika begrepp (saker, färger och storlek) och så finns det ett musikspel där du komponerar dina egna låtar. Bilen Tut ger instruktioner när det behövs.

Med på CD:n finns också Babblarnas musikvideo - en favorit att titta på om och om igen. Babblarnas låt är svängig och nästan ingen kan låta bli att sjunga med! (Vill du läsa texten till låten finns den på baksidan av HattenBladet.)

Är det flera som ska använda spelet går det att skapa olika användare och varje användare kan göra egna inställningar för att anpassa spelet efter sina behov.

För PC, Windows 95/98/2000/XP.

Inspiration! / Multilamineraren

Med multilamineraren kan du pyssla och göra en massa kul. Här fokuserar vi på hur du kan göra dina egna språkträningsmaterial:

Magnet

Ett helt underbart material med laminerad framsida och mjukt följsamt magnetmaterial på baksidan. Laminera hela arket och klipp sedan till. Materialet är mycket mjukt och följsamt och kanterna blir väldigt hållbara.

Här tar vi Olle klippdocka med olika huvuden och saker. Jättekul att jobba med på kylskåpsdörren. Eller toppen på en vanlig metalltavla från till exempel Ikea.

Mer om Olle & Mia klippdockor på sidan 17.

Avtagbart lim

Den absolut största lyckan med multilamineraren tycker vi på Hatten Förlag! Skriv ut bilder i din skrivare, sätt i rätt kasset i maskinen och kör igenom. Ingen el och ingen värme, bara en enkel handbev. När arket är kört klipper du ut bilderna till önskad storlek. Pilla bort skyddspappret på baksidan och sätt upp bilderna på tillklippta plastregister (som du sedan sätter längst bak i idagboken).

Otroligt enkelt och praktiskt med bilder som ni kan flytta om och om igen.

Mer om idagboken på sidan 20-23.

Laminering

Genom att laminera klippdockarsarken blir materialet extra hållbart. Stoppa i kassetten med dubbelsidig laminering, rulla igenom och klipp ut figurerna med saxen. Svisch - så är det klart!

Kanterna blir mycket hållbara och klippdockorna håller för många roliga och nyttiga språkträningstunder med till exempel Babblarna (se sidan 12-13) eller Olle & Mia klippdockor och saker (se sidan 17).

Perfekt material på nolltid med en multilaminerare!

Med Xyrons multilaminerare skapar du dina material precis som du vill ha dem. Ett roligt och enkelt sätt att laminera, fixa och pyssla!

Xyron Multilaminerare gör det enkelt och roligt att plasta in olika material. Fotografier, teckningar, språkträningmaterial eller roligt hemmapyssla. Multilamineraren är ett perfekt hjälpmedel. Du väljer själv baksida på materialet, den kan till exempel vara självhäftande eller magnetiskt. Gör fina kylskåpsmagneter, fotoalbum, klistermärken etc.

Multilamineraren laminerar, magnetiserar och applicerar klister (permanent eller avtagbart). Otroligt enkelt och helt utan både värme och elektricitet! De olika materialen sitter på rulle i kassetter och byte av material görs med ett enkelt handgrepp. Materialen är lätta att klippa och skära i. Och det bästa av allt är att man kan laminera hela arket och SEDAN skära/klippa till. Kanterna blir mycket hållbara!

Multilamineraren finns i två olika storlekar och om du ska beställa för första gången så vill vi tipsa om våra startpaket som är både prisvärda och praktiska. I startpaketet ingår maskin med fyra olika kassetter (dubbelsidig laminering, permanent och avtagbart klister och magnet). Materialkassetterna finns naturligtvis också att köpa som refill, både genom oss och hos många kontorsvarukedjor.

LILLA
Multilamineraren
(A6)

STORA
Multilamineraren
(A4)

Olle och Mias böcker, klippdockor, spel och läspaket - en riktig språkraket!

De populära böckerna om Olle och Mia kompletteras nu med klippdockor, ett känslomemory och ett inspirerande läspaket. Materialen gör språkträningen till något roligt, enkelt och utvecklande där stor vikt läggs på samspel och interaktion. Olle och Mia lockar och leker fram ett språk hos den som behöver en liten extra skjuts i sin språkutveckling.

Varje uppslag består till exempel bara av en enda bild vilket gör det lätt för barnet att koncentrera sig på berättelsen. Texten är kortfattad och tydlig och dessutom kompletteras den skrivna texten med teckenillustrationer, vilket gör det mycket enkelt att använda tecken som ett extra stöd när man läser för barnet. De fem böckerna om Olle och Mia är: Här är jag! Jag städar! Byta grejer! Olle vaknar! och Olle klär på sig!

Berättelserna om Olle och Mia finns också med i dataprogrammet TeckenHatten 2, läs mer på sidan 4.

Böckerna

Olle och Mia är grannar. Mia bor med sin mamma, pappa och sina två syskon (Otto och Pia) och Olle bor med sin Pappa och hund i grannhuset. Händelserna i Olle och Mias värld finns samlade i fem olika böcker. Böckerna är charmfullt illustrerade av Johan Reich och är skrivna för att passa alla barn, men särskilt för barn som behöver extra stöd i sin språkutveckling.

Klippdockorna

Olle och Mia finns också som klippdockor. I leken med klippdockorna lockas barnet att använda sitt språk och sin fantasi och det är lätt att få in olika språkträningmoment, till exempel begreppsträning eller perspektivbyte. Dockorna är tryckta på kraftigt papper och levereras på fyra stycken

A4-ark. På arken finns dels själva klippdockorna men också åtta extra huvuden per docka med olika ansiktsuttryck. (trött, rädd, ledsen, sur, arg, busig, glad och förvånad). De utbytbara ansiktena gör att klippdockorna Olle och Mia är mycket bra som hjälp när man arbetar med olika känslor.

Klippdockorna Olle och Mia är medlemsbonus när man går med i Materialklubben (eller förnyar sitt medlemskap). Läs mer om bonusen på sidan 6.

För att variera leken och träningen med klippdockorna så finns också syskonen Otto och Pia som klippdockor. Otto och Pia på två A4-ark tillsammans med bilder på olika saker.

De olika föremålen gör leken och den aktiva språkträningen mångsidig och rolig då dockorna och sakerna kan agera tillsammans.

Memory

Olika känslor är viktiga, men kan vara lite kluriga, både att förstå och att sätta ord på. I vårt känslomemory följer vi upp arbetet med de olika känslouttrycken i klippdockornas ansikten och här ges tillfälle att genom spel och lek fördjupa sig ytterligare i de olika känslorna.

Illustrationerna är desamma som klippdockornas ansikten och de känslor som finns med är trött, rädd, ledsen, sur, arg, busig, glad och förvånad. Bildkortet i spelet består av ansiktsuttrycket och ordet för den aktuella känslan. Alla känslorna finns med både Olle och Mia. Det andra kortet består av teckenillustrationen för motsvarande känsla. Memoryspelet bjuder förstås, förutom fördjupningen i olika känslor, också på allt övrigt som ett memoryspel ger, som minnesträning, social samvaro och aktiv träning i kommunikation och samspel.

Ordsnurror

För att variera språkträningen och behålla barnets intresse har vi också skapat ett inspirerande läspaket med Olle och Mia. Varje paket innehåller ett antal A5-ark med vardera sex ordkort att göra olika ordsnurror av. Arken är hålade för att sättas på de medföljande spiralerna och ni klipper själva till korten. Orden är hämtade ur alla ordklasser och är utvalda för att användas tillsammans med klippdockorna Olle och Mia. Ord korten finns valfritt med eller utan Karlstadmodellens färgkodningssystem (kortet utan färgkodningen är helt vita med svart text). Med hjälp av korten kan ni själva väva ihop olika små berättelser om Olle och Mia. Tack vare spiralerna kan ni enkelt binda ihop små böcker och skapa många olika och varierande berättelser där innebörden i berättelsen förändras varje gång ett nytt ordkort bläddras fram. Det går också att arbeta med ord korten utan att sätta in dem i spiralen.

Att använda Olle & Mias läspaket är ett roligt och inspirerande sätt att språkträna på olika nivåer och det kan användas om och om igen i läs- och skrivträningen.

*Olle & Mia-
inspiration hittar
du på nästa sida!*

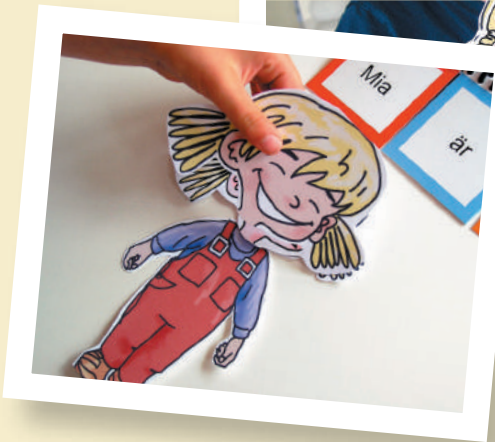

Inspiration! / Olle & Mia

Olle och Mia-materialen är tänkta att fungera för både barn och ungdomar. Komplettera gärna med egna klippdockor - rita eller fota era egna favoriter.

I lekarna med klippdockorna kan både socialt samspel och språk växa fram.

Klippdockorna i kombination med läspaketet ger stort utrymme för att skapa många roliga berättelser och situationer med Olle, Mia och syskonen Pia och Otto. Variationerna är oändliga och kunskaperna tränas om och om igen utan att det någonsin behöver bli tjatigt eller enformigt. Prata om olika känslor, skriv, läs och fantisera tillsammans.

Skapa situationen först, t.ex. "Olle har en bulle på huvudet" och skriv sedan med ordsnurren (=bläddra fram rätt ordbilder). Tillsammans med ordet bulle ligger kanske också myra, glas, tåg, boll, ägg - så det blir klurigt att hitta rätt ordbild. Eller... vänd fram en mening först som ni läser upp. Låt sedan eleven skapa situationen med de olika klippdockorna och tillhörande saker. Hur ser egentligen Olle ut i ansiktet när han har en myra på magen? Lek och låt det bli tokigt - då blir hjärnklistret extra starkt!

I Memoryspelet matchas Olles känslor med Mias och/eller med teckenkortet. Lek och lärande i god kombination.

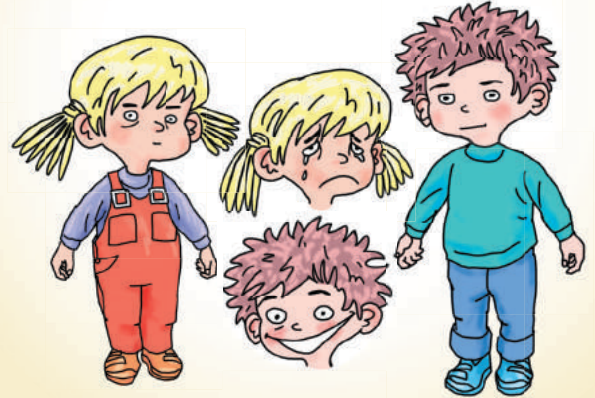
Om du laminerar med magnetbaksida kan kylen eller en metalltavla bli en bra träningsplats. (Använd Xyron - läs mera på sid 14-15)

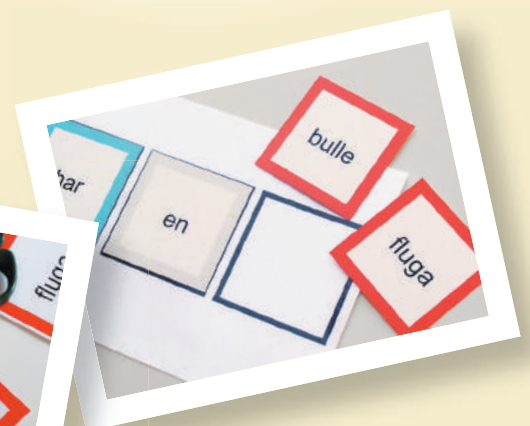
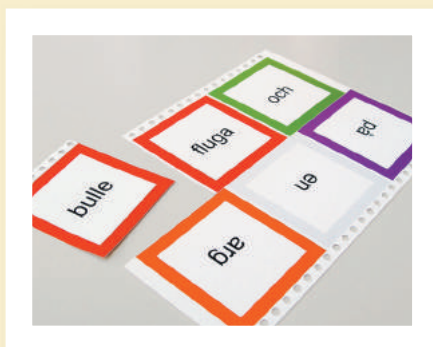
Böckerna om Olle och Mia kan läsas om och om igen. Teckenillustrationerna gör det lätt att komma ihåg tecknen och att teckna.

Olle & Mia klippdockor (med nio ansikten var) är bonus för dig som blir medlem i Materialklubben!

Ordkorten i läspaketet ligger på A5-ark med sex ordkort på varje. De är hålade för att passa de medföljande (återanvändningsbara) spiralerna. Du klipper själv till korten och sätter ihop ordsnurror på det sätt du själv önskar. Vill du istället klippa ut ordkortet utan att använda spiralerna gör du det. Du väljer själv det som passar er bäst. Kortet finns både färgkodade enligt Karlstadmodellen eller vita utan färgkodning. Det följer också med tomma kort, på dessa kan du sätta fast egna ord med häftmassa eller tejp.

Idagboken - en bra kalender och kontaktbok med tydlig överblick!

Rutinen med idagboken ger stort utrymme för kommunikations-
träning och skapar positiv förväntan på användarens egen förmåga att berätta. Det gäller att som medhjälpare till bokens användare stimulera, avvakta, locka, lyssna, göra allt som rimligen kan tänkas göras för att användaren själv ska planera, fundera, strukturera, reflektera och kommunicera kring sin egen dag.

Idagbokens kontaktsidor ligger dolda i varje uppslag.
Lättillgängligt, men inte störande för användaren.

Idagboken är en kombinerad kontaktbok och berättelsebok. Allt samlat i en enda bok där framförallt användarens dag, idag, sätts i fokus. Med idagboken har vi skapat ett enkelt sätt för användaren att få tydlig struktur över dagen.

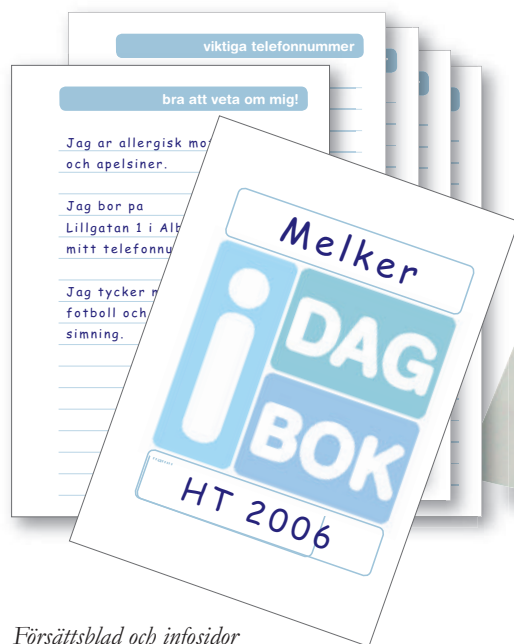
Idagboken består av en pärm med lösa kalenderblad där varje enskilt blad representerar en veckodag. Dessa blad är färgkodade och varje veckodag symboliseras av en särskild färg. Till varje blad hör också färgkodade datumetiketter där datum, månad och veckodag står angivna.

När ni slår upp ett uppslag i idagboken finns det till vänster en vit och nästan helt tom sida, endast den aktuella veckodagen finns angiven. Denna sida används för att strukturera dagen. Med hjälp av era egna symboler som representerar dagens olika rutiner och skeenden skapas en struktur över idag. Symbolerna kan till exempel vara fotografier, pictogram, ordbilder eller egna illustrationer. Dessa symboler samlar ni längst bak i pärmen och det bästa är att göra i ordning symboler som räcker för en vecka. Symbolerna plockas in på den aktuella veckodagssidan när ni arbetar med idagboken och när veckan är slut plockas symbolerna tillbaka och finns redo att använda för kommande vecka.

Till höger i uppslaget finns en sida med en ram i veckodagens särskilda färg. Den högra sidan i uppslaget är användarens egen plats att själv reflektera över sin dag. Helst ska användaren själv, utan hjälp och styrning, rita/skriva/klippa/klustra in det som han/hon själv tycker är mest väsentligt för dagen. Medhjälparen skriver endast korta kommentarer bredvid - om det behövs - som en vägledning för övriga i användarens nätverk.

Den högra sidan med färgramen går att vika ut och i utviket finns kontaktboken som kan gå mellan verksamheten på till exempel förskola, skola, fritidshem eller daglig verksamhet, och hemmiljön. Kontaktboken finns där för att alla i nätverket hela tiden ska vara uppdaterade vad gäller viktiga händelser.

Men det viktigaste med idagboken är det som sker i uppslaget över den aktuella dagen. I idagboken kan användaren själv samla sina tankar om vad som hänt och han/hon ges ett verktyg för att själv kunna berätta om sin dag och reflektera över det som hänt under dagen.

Försättsblad och infosidor
att klustra eget fotot och skriva information på ingår i startpaketet. Dessa går också att beställa separat.

Idagboken är en bok över idag, inte en minnesbok över saker som skett bakåt i tiden eller som ska ske i en framtid. Arbetet med boken ska fokusera på just idag. Detta kan dock naturligtvis anpassas efter användaren. Vill man jobba framåt eller minnas tillbaka låter detta sig också göras men grundtanken med idagboken är alltså att fokusera på just idag.

Systemet ni använder med symboler för att visa dagens struktur anpassas också enkelt efter användarens behov och kan variera över tid. Är användaren till exempel på väg att lära sig läsa kan fotografier bytas mot ordbilder för att på så sätt även få in ett lästräningsmoment i användandet av idagboken. Den tid som användaren sitter med den vänstra sidan i idagboken rymmer tillfällen för

träning inom många olika områden. Veckodagar, månader och datum fylls med en betydelse, tidsuppfattningen liksom förmågan att planera kommande händelser tränas.

Lämpligt är att arbetet med idagboken genomförs under dagen, till exempel i skolmiljön eller i den dagliga verksamheten för att sedan användas som ett minnesverktyg för användaren i hemmiljön. Nätverket kring idagbokens användare får gemensamt sätta upp rutiner för exakt hur idagboken ska användas.

Idagboken säljs i paket eller i lösa enheter. De lösa enheterna är kalenderblad, datumetiketter, pärm och försättsblad. För dig som beställer idagboken för första gången är det enklast att beställa ett startpaket. I det ingår allt som behövs för att jobba med idagboken i ett halvår. Sedan beställer ni bara nya kalenderblad och datumetiketter i påfyllningspaket. Vid beställning av flera idagböcker (t.ex klassuppsättning) ges naturligtvis rabatt.

För dig som vill prova på systemet finns också ett prova-på-paket som räcker i fem veckor och som ger er en god uppfattning om hur idagboken fungerar.

Användarens dag blir överblickbar med en dag - idag - per uppslag. Högersidan kan vikas ut och där finns kontaktbok med gott om plats för anteckningar.

Datumetiketterna är självhäftande och klistras in när dagen börjar. Bra tillfälle att prata om vilken dag det är!

**måndag
10 oktober**

**tisdag
11 oktober**

**onsdag
12 oktober**

**torsdag
13 oktober**

**fredag
14 oktober**

**lördag
15 oktober**

**söndag
16 oktober**

Läs hur Jesper använder sin idagbok på nästa uppslag.

Inspiration! / Idagboken

Personalen skriver:

Varje morgon när Jesper kommer till förskolan går vi och sätter oss och tittar i den, eller läser som han själv säger. Detta är en rutin som är viktig för Jesper, det är hans start på dagen. Har det varit helg går vi tillsammans igenom bilderna och det som finns skrivet om helgen och Jesper kan själv berätta vad han har varit med om med stöd från det som finns skrivet i idagboken. I samlingen kan han då precis som de andra barnen med hjälp av sin bok berätta om saker han gjort under sin ledighet.

Vi sätter oss sedan och strukturerar dagen. Vi klistrar in fotografier som symboliserar de olika rutinerna under dagen i den ordning de ska ske och vi klistrar in lappar med veckodagen, månaden och datumet. I början tittade Jesper på när vi gjorde detta men efter en tid här på förskolan blev Jesper själv mer aktiv och idag är det han som plockar in bilderna för de olika situationerna. Han vet hur dagen ser ut och kan själv styra hur han vill illustrera detta skeende. Vi har olika bilder för samma situation nu, i början hade vi bara en bild som symboliserade till exempel vilan eller maten. Vi förändrar enkelt vårt arbetssätt med boken i takt med att Jesper lär sig och utvecklas.

I slutet av dagen innan Jesper går hem sätter vi oss och pratar om dagen. Vi går igenom det som hänt och Jesper ritar det som han tycker är viktigt. Vi i personalen skriver sedan i kontaktboken vad vi under dagen har gjort så att Jespers föräldrar lätt kan fortsätta samtalen om dagen med Jesper när de kommer hem.

Bilderna har självhäftande (flyttbart) lim på baksidan och förvaras längst bak i pärmen tillsammans med datumetiketterna.

Hur NI använder idagboken är naturligtvis ert eget val!

en bild per dag

pictogram

småbilder

småbilder matchas med ordbilder

Föräldrarna skriver:

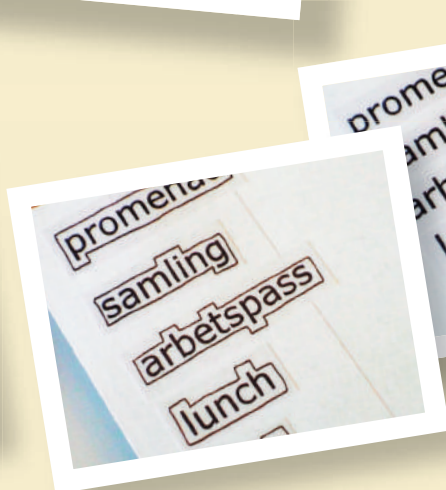
Idagboken är fantastisk! Den är enkelt och tydligt uppbyggd och framförallt mycket lättanvänd. Innan vi började använda idagboken gick en anteckningsbok mellan oss och förskolan där vi vuxna kring Jesper kommunicerade med varandra om honom. Jesper var inte särskilt delaktig i denna kommunikation. Detta ser idag helt annorlunda ut. Jesper älskar sin bok och den har för oss i familjen blivit ett naturligt inslag i våra rutiner.

Personalen på förskolan har följt Jesper med en digitalkamera och fotograferat alla fasta rutiner som finns under en dag i den miljön. Bilderna har vi sedan skrivit ut och laminerat med självhäftande baksidor så att de enkelt går att flytta fram och tillbaka i idagboken. När vi kommer hem på eftermiddagen tittar vi tillsammans i boken. Vi känner oss delaktiga i det som Jesper är med om och tack vare bilder och det personalen skriver i kontaktboksdelen följer vi enkelt med i Jespers ibland ganska livfulla återberättande om det han gjort. När Jesper är ledig fotograferar vi det vi gör. Bilderna sätter vi in i boken tillsammans med Jesper och pratar om vad vi varit med om. Vi brukar göra detta som kvällspysens på söndagen som avslut på helgen. Då blir det på motsvarande sätt lätt för personalen att förstå Jesper och uppmuntra och stimulera honom i hans kommunicerande när han kommer tillbaka till förskolan och vill dela med sig av det han upplevt.

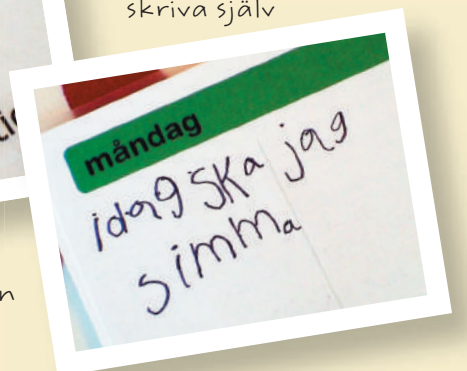
Det är roligt och spännande att se hur vi med enkla medel så effektivt kan hjälpa Jesper att få grepp om sin dag och stimulera honom att reflektera, berätta och aktivt träna sig i att kommunicera med oss i omgivningen. Vi är väldigt noga med att se till så att olika specialpedagogiska hjälpmedel blir en naturlig del av Jespers vardag och att det aldrig ska kännas som ett påtvingat träningsmoment. Med idagboken är det mycket lätt att få in aktiv träning i vanliga vardagliga situationer. Vi märker tydligt på Jesper att hans idagbok är viktig för honom.

TIPS! En Xyron multilaminerare är oslagbar att använda i arbetet med idagboken. Med den laminerar du lätt ditt material med självhäftande klister på baksidan så att materialet går att flytta runt. Läs mer om multilamineraren på sidan 14-15.

ordbilder med eller utan ordramar

skriva själv

Vi flyger över kullarna.
Sträck ut armarna och följ med.
Det är nånting som sjunger där,
jag tror nog att du vet...

* Att det är Babba - Babba babba babbabaa
Och det är Bibbi - Bibbi bibbi biii
Här kommer Bobbo - Bobbo bobbo boooo
som kör i kör

Kom hit och dansa, upp med händerna.
Och klappa takten ett, två tre.
Trampa och stampa, snurra och gunga.
Du som kan orden sjunger med.

Det är Dadda - Dadda dadda dadda
Och det är Diddi - Diddi diddi diddi diddi diddi diddiii
Här kommer Doddo - Doddo doddo do do doo, doooo

Babba och Dadda och Bibbi och Diddi,
Bobbo och Doddo - är Babblarna!

Texten till Babblarnas låt.
Läs mer på sidan 12.

www.hattenforlag.se

Hatten Förlag AB, Box 1206, 181 23 Lidingö
info@teckenhatten.com, telefax 08-767 69 70